

ANUL LVIII Nr. 7—8

BUCUREȘTI

Iulie-August 1940

Biserica îndoliată

3 IULIE 1940 — zi de doliu și sfâșietoare tristeță pentru neamul românesc și biserica-i străbună. Din străvechiul patrimoniu al Românismlui, patrimoniu abia refăcut, prin jertfa eroică a celor optsute de mii de ostași, căzuți pe câmpuri de luptă sau stinși pe paturi de crude suferințe, ni se smulg iarăși, prin cea mai brutală violențare a dreptății, fășâii însângerate de trup și suflet: nordul Bucovinii vovodale, și întreaga Basarabie, cu milioanele ei de credincioși pașnici și Moldoveni de baștină. Prutul devine iarăși granița despărțitoare între cele două Moldove, una readusă în vechile-i hotare ciuntite, alta trecută iarăși sub stăpânirea străină a marei, nelămuritei și în veci neostoitei Rusii vecine. Am revenit astfel la stările din 1918, stări la care credeam că nu se va mai ajunge niciodată într'o nouă Europă, creiată pe dreptate și libera determinare a popoarelor.

Imprejurările au voit, însă, altfel. Frumosul nostru vis, pare să se nărue, și odată cu el, tot ceea ce am clădit noi, aici, între Prut și Nistru, în răstimp de aproape un pătrar de veac de muncă și credință românească. Alături de durerea țării, se ridică și mai mare încă, cea a bisericii. Căci pentru ea, noua sâlnicie e și mai neprielnică. Rămasă în vechea cutropire, din 1812, scut și nădejde norodului moldovenesc, ea este astăzi prima și marea victimă. Lăcașurile ce am rădicat aici Domnului, sau cele pe care le-am refăcut și înfrumusețat, vor cădea, primele, jertfă profanării și distrugerii, împreună cu slujitorii lor, câți vor mai fi rămas locului, neputând lua, în graba calculată a ocupării, calea pribegiei. Ce ciudată și neașteptată întoarcere a sortii!

Biserica română, care mângâiase pentru o clipă gândul, de a fi aici, pe Nistru, punct de veghe și apărare a creștinătății în luptă cu forțele deslănțuite ale necredinții, e silită nu numai să-și înfrângă visurile, dar **SĂ-ȘI NUMERE MORȚII, MARTIRI PENTRU CREDINȚĂ.**

Cu toată marea-i durere, însă, durere care covârșește aproape pe cea a Patriei cu care se găsește și mai adânc înfrățită în clipele grele ale încercărilor, Biserica nu este desnădăjduită. A mai trecut, doar, și ea, și Țara, prin astfel de cumpene. Unele poate și mai grele, ca cea de acum. Și le-a biruit. Cum

vom birui și pe cea de acum. Ce n'a putut să înveșnicească cei peste o sută de ani de ocupație imperialistă rusească sau austriacă, fie în Bucovina, fie în Basarabia, nu va putea să înveșnicească nici vremelnica ocupație de acum. Stăm în aceste părți ale Răsăritului pe temeiurile trainice ale latinității și creștinătății noastre și nu vom cădea decât dacă vor cădea și acestea. Dar nu vom cădea. Ne vom clătina poate, dar nu ne vom frânge. Ne vom retrage, dar vom reveni. Vom suferi încă, dar vom birui. Firele istoriei, le ține și le țese, pe deasupra noastră, Dumnezeu. Incredători în El, și în destinul pe care El ni l-a hărăzit în cartea Istoriei, ne așteptăm ceasul dreptății și al biruinții. Vom suferi și noi și frații noștri, sâlnic despărțiți de noi, dar nu vom desnădăjdui: Căci nu putem desnădăjdui de dreptatea lui Dumnezeu și a biruinții Lui în lume. Suferința de azi ne va întări pentru deplina biruință de mâine.

Să nu desnădăjduiască mai ales frații noștri din Bucovina și Basarabia, atât acei care au rămas în preajma căminelor și a altarelor, cât și acei care au plecat pibegi pe pământul liber al României mame. Cei 22 de ani cât am fost împreună n'au fost chiar atât de zadarnici. I-am apărat în 1918 de furia devastatoare a primelor deslănțuiri revoluționare, și le-am asigurat în tot acest răstimp de oblăduire românească, un colț de

viață rodnică românească și creștinească. Regimul ce se instalează acum, trecut de violențele fazei începătoare, va găsi aici o viață gospodărească bine încheată, și o conștiință românească bine consolidată. Înalta spiritualitate creștinească și românească, care s'a revărsat timp de peste două decenii de pe catedrele Facultăților de teologie din Chișinău și Cernăuți nu se va fi irosit în zadar. Ascunsă în suflete ea va întreține vie flacăra nădejzii în zilele mai bune, ce vor trebui să vină. Acești 22 de ani n'au fost de cât stropul de înviore care ni s'a dat de sus, în toiul luptei celei grele, care se dă încă pentru libera viețuire a popoarelor și dreapta întocmire a hotarelor, lupta în care chiar de ne vor fi părăsit toți prietenii, nu vom fi rămas singuri, odată ce cu noi este: **DUMNEZEU și DREPTATEA**. E cuvântul de mângâiere și îmbărbătare pe care-l trimitem fraților noștri preoți și credincioși, din Basarabia și Bucovina, smulși din trupul Țării și de sub oblăduirea Bisericii române prin actul sâlnic început în 28 Iunie și consumat în 3 Iulie 1940.

La câți din ei va mai ajunge oare?

IOAN GH. SAVIN

PROFESOR LA FACULTATEA DE TEOLOGIE
DIN CHIȘINĂU